

Türkiye'ye Rasyonelleştirilmiş Parlamentarizm Yönünde Anayasal Bir Öneri: Alman Usulü Yapıcı Güvensizlik Oyu

M. Merdan HEKİMOĞLU¹

Özet

Rasyonelleştirilmiş parlamentarizm; çok daha istikrarlı bir hükümet düzeni oluşturulmasını teşvik etmek için ortaya konulan bir takım anayasal enstrüman ve usullerden oluşmaktadır. Kurucu güvensizlik oyu 1949 Federal Alman Anayasası'nda mevcut bulunan en güçlü rasyonelleştirilmiş parlamentarizm araçlarından birisidir. Weimar Cumhuriyeti (1919-1933) döneminde yaşanan hükümet istikrarsızlıklarının yeniden tekrar etmesini önlemek için Bonn Anayasası'nın 67. maddesinde öngörülen yapıcı güvensizlik oyu kurumuna göre, Federal Meclis ancak halefini seçmesi kaydıyla mevcut başbakanın federal devlet başkanı tarafından azlini isteyebilecektir. Bu nedenle bu sistemde hükümetler oldukça istikrarlı bir konumda bulunmaktadırlar. Türkiye Alman usulü yapıcı güvensizlik oyu kurumunu benimseyip kullanmalı ve güvensizlik önergesi vermeyi teşvik etmeyen bu araç sayesinde potansiyel hükümet istikrarsızlığı ihtimalini azaltmalıdır.

Anahtar Kelimeler: *Toplumsal sözleşme, anayasa yapım süreci, rasyonelleştirilmiş parlamentarizm, yapıcı güvensizlik oyu.*

A Constitutional Suggestion to Turkey Directed Towards Rationalized Parliamentarism: The German – Style Constructive Vote of No Confidence

Abstract

The participation of different social segments in the constitution-drafting studies is the most important point that should be taken into account in the preparation of the new constitution. Because new constitution belongs to not only one political party, but also all members of the society. Rationalized parliamentarism consists of several constitutional devices and procedures directed towards encouraging much more stability in the government. The constructive no- confidence vote included in the German 1949 constitution, is one of the most strongest device of rationalized parliamentarism. For the purpose of preventing the instability that happened in the time of the Weimar Republic (1919-1933), the current German Basic Law (Article 67) stipulates for a "constructive vote of no confidence, which means, that if the lower house of the federal legislature of Germany wishes to replace the Chancellor by reason of a lack of confidence, it may only declare so, if it can elect a successor with the vote of majority of its members. For this reason, governments in this system are fairly stable condition. Turkey should adopt and use the German-style constructive vote of no confidence to decrease the probability of its potential governmental instability by discouraging no confidence motions.

Keywords: *Social agreement, constitution making- process, rationalized parliamentarism, constructive vote of no confidence.*

¹ Doç. Dr. Muğla Üniversitesi
İ.İ.B.F. Kamu Yönetimi Bölümü
Anayasa Hukuku Öğr. Üyesi merdan@mu.edu.tr